

Opera uden rigtige arier

Samuel Barbers »Vanessa« byder på stærk musik med desværre ofte monoton sang. Opsætningen i Landestheater fik en blandet modtagelse.

ANMELDELSE

Lars Geerdes

lg@fla.de

Flensburg. Amerikaneren Samuel Barber (1910-1981) betragtes som en af det 20. århundredets vigtigste komponister, der bevægede sig inden for den klassiske tonalitet. Han brød dog tonalitetens grænser, da han skrev sin opera »Vanessa« i 1958, og det resulterede i sidste ende i en ambivalent modtagelse af operaen: Premierer i Metropolitan Opera i New York blev en ubetinget succes, den europæiske uropførelse samme år i Salzburg blev en fiasko. Anmelderne klandrede først og fremmest Barber for at være for gammeldags og konventionel.

Schleswig-Holsteinisches Landestheater har nu taget sig af det sjældent spillede værk med operachef Markus Hertel som instruktør, og i pausen kunne man spore den samme ambivalens: Publikums vurderinger strakte sig fra »jeg kan ikke lide det« til »jeg er vildt begejstret«.

Barbers musik betjener begge smagsretninger. Mens musikken, i øvrigt fremragende spillet af teatrets eget symfoniorkester under ledelse af Ingo Martin Stadtmüller, spænder fra det lyrisk-romantiske til højdramatiske, dissonante udbrud, er sangene for det meste skæve og umelodiske og dermed alt andet end kønne.

Trættende i længden

Med få undtagelser får man det indtryk, at det blot drejer sig om sungne dialoger uden at være rigtige arier i klassisk forstand. Man kunne således betegne »Vanessa« som skuespil, hvor bare replikkerne er sat i musik. Det skaber en i længden temmelig trættende monotoni, der kun en gang imellem brydes af skønsang i arier som »Must The Winter Come So Soon« eller »Under The Willowtree...«

Hvordan anmelderne i Salzburg kunne finde på at betegne operaen som »for konventionel« er set med nutidens øjne svært at forstå, men skyldes nok tidsånden sidst i 1950'erne.

Barber selv bearbejdede sit værk i 1964 til en mere kompakt version med tre i stedet for fire akter, og det er den nye, der lørdag aften havde premiere på Flensburg Teater.

Imponerende scenografi

Handlingen foregår på et fornemt herrehus langt nordpå - nærmere bestemt bliver det ikke. Stephan Testi har skabt en imponerende scenografi med kæmpehøje, bevægelige mure, der virker truende, og hele scenerummet bliver udnyttet ved at

RESÜMEE

Das Schleswig-Holsteinische Landestheater feierte am Sonnabend Premiere mit der selten gespielten Oper »Vanessa« von Samuel Barber.

Unter Ingo Martin Stadtmüller am Pult gerieten Barbers Kompositionen zu einem starken musikalischen Erlebnis. Die Szenographie von Stephan Testi, die den Bühnenraum nach oben und nach hinten voll ausnutzte, hinterließ großen Eindruck und auch die schauspielerischen Leistungen der Akteure auf der Bühne, vor allem Eva Schneidereit als an den Rollstuhl gefesselte Baroness, überzeugten.

Weniger begeisternd war die Tatsache, dass die Oper kaum eigentliche Lieder im Sinne klassischer Arien enthält, sondern es sich mehr um in Musik gesetzte Dialoge handelt, was auf Dauer ziemlich monoton wirkte. Ansonsten waren die sängerischen Leistungen in Ordnung, wenn auch Iris Kupke in der Titelrolle bisweilen etwas überspielte.

åbne kulisserne bagud, så tilskueren i det fjerne kan følge det festligt klædte selskab til en forlovelsesfest. Atmosfæren skabes ellers med lys i forskellige farver.

Taler ikke til datteren

I herrehuset bor den gamle baronesse sammen med sin datter Vanessa og med Erika, der er baronessens barnebarn og Vanessas niece. Forholdet mellem de tre kvinder er mærkeligt. Den gamle dame spilles af Eva Schneidereit. Siddende i kørestol og altid omgivet af to sygeplejersker, terroriserer hun sin datter ved ikke at tale med hende. Sådan har det været de seneste 20 år.

Vanessa (Iris Kupke) har i lige så lang tid ventet på, at hendes elsker, Anatol, vender tilbage. Da en Anatol (Tobias Hächler) dukker op, men viser sig at være en anden end den ventede, skrider handlingen frem. Han påstår at være Anatols søn, og mens han allerede i den første nat forfører Erika (og gør hende gravid), forelsker også Vanessa sig i den unge mand. Vi skal ikke røbe for meget af historien, men kredsen slutter sig, da Vanessa bliver gift med Anatol og rejser med ham til Paris, mens Erika overtager Vanessas plads i det store hus, ventende på sin elsker og med baronessen, der nægter at tale med hende.

Kraftfuld sopran

Iris Kupke i titelrollen har en meget kraftfuld sopran, der sagtens overdøver orkestret, men forekommer

Iris Kupke har titelrollen i Samuel Barbers opera »Vanessa«. Den imponerende scenografi med de truende mure er skabt af Stephan Testi. I baggrunden ses Eva Maria Summerer som niece Erika. Foto: Henrik Matzen

Allerede kort efter sin ankomst får Anatol (Tobias Hächler) Erika (Eva Maria Summerer) til at gå i seng med ham.

noget overgearet en gang imellem. Eva Maria Summerer (Erika) har bedre styr på stemmen og er premiereaftenens egentlige stjerne. Begge

viser de stor skuespil, og det gælder også for Eva Schneidereit, hvis kolde blik kan få vandet til at fryse. Tobias Hächler spiller Anatol, hvis følelser ingen kvinde kan vide sig sikker på.

Skørtejæger

»Som det første har han set dine penge«, advarer baronessen sit barnebarn, og Hächler spiller rollen som den uforkammede skørtejæger meget overbevisende. Nogle sjove indslag sørger Markus Wessiack som tjener Nicholas og Kai-Moritz von Blanckenburg som den gamle doktor for. Sidstnævnte - med skaldet hoved - er uimodstælig, da han efter indtagelse af alt for megen champagne skal bekendtgøre forlovelsen.

Baggrunden for tragedien, der angiveligt er inspireret af Karen Blixens »Syv fantastiske Fortællinger«, der udkom under pseudonymet Isak Dinesen, forbliver uklar. Hvorfor baronessen i 20 år ikke har talt med sin datter, bliver ikke afsløret, og dermed åbnes døren til mange spekulationer om for eksempel hendes forhold til den gamle Anatol (og hvad der eventuelt kom ud af det).

Tanken om, at der ligger nogle incestuøse forviklinger bag, er nærliggende.

I teatersalen, hvor der var overraskende mange ledige pladser ved premieren, blev der slet ikke givet applaus for åbent tæppe undervejs, som ellers er kutyme ved opera-forestillinger. Og slutbifaldet startede ganske tilbageholdende, inden nogle rejste sig og fik resten af forsamlingen til alligevel at give stående klapsalver.

Schleswig-Holsteinisches Landestheater: Vanessa, opera af Samuel Barber, libretto af Gian Carlo Menotti, instrueret af Markus Hertel, dirigeret af Ingo Martin Stadtmüller, engelsk med tyske overtekster. Premiere lørdag aften, Flensburg Teater.